

МОЖЛИВІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОГРАФІЧНОЇ СПАДЩИНИ В МУЗЕЙНІЙ РОБОТІ

Важливим джерелом історико-культурної спадщини Слобожанщини є етнографічні надбання, розмаїте багатство яких зосереджено в фондах та в експозиціях Харківського історичного музею, які були зібрані протягом багатьох років і включають в себе взірці народного вбрання, посуд, предмети побуту, знаряддя праці, сільсько-господарський інвентар, музичні інструменти, духовні скарби тощо.

Колекція була започаткована ще в 1902 році, коли в Харкові відбувся XII Археологічний з'їзд, де була влаштована етнографічна виставка. Предмети якої були передані міському Харківському художньо-промислому музею. З часом, у 1920 році, вона стала частиною новоствореного музею Слобідської України (нині Харківський історичний музей) першим директором якого був видатний учений, етнограф М.Ф. Сумцов. Саме він доклав чимало зусиль та наполегливості щодо формування етнографічної колекції музею, складав відповідні програми збору матеріалу і приймав

активну участь у її виконанні. І сьогодні предмети, що були зібрані ним є окрасою етнографічного зібрання нашого музею.

У наш час музей також продовжує традиції, започатковані Сумцовим, його колекція поповнюється матеріалами, що збираються музейними співробітниками під час етнографічних експедицій. Так, традиційними стали виїзди до населених пунктів Харківської області.

Дана колекція є унікальною, тому що є взірцем народної творчості, таланту, носієм історичної пам'яті. Зараз значна частина цих предметів представлена на постійно діючій експозиції «Історична доля краю IX-XVII ст.» та повнопрофільній етнографічній експозиції «Слобожанські мотиви». Вони охоплюють широке коло етнографічних питань, дають можливість знайомити відвідувачів з історією Слобожанщини, є методичною базою для повноцінного вивчення особливостей розвитку нашого краю та його культури.

На базі цих експозицій проводяться тематичні екскурсії та заходи для різних вікових категорій відвідувачів, які користуються чималим попитом. Серед них заслуговує на увагу захід «Слобожанський ярмарок», який проводили співробітники відділу етнографії в експозиції, де наочно можна було побачити численні старовинні речі та відчути атмосферу XVII століття.

Із метою удосконалення культурно-освітньої роботи традиційними стали виїзні заходи у школи міста. Так, відділом етнографії розроблено сценарій заходу «Кобзарство, як елемент українського фольклору» з застосуванням технічних засобів та демонстрацією предметів із музейної колекції.

Також етнографічна колекція є предметом вивчення співробітниками музею, підґрунтям для написання наукових розробок та фундаментальних досліджень. Прикладом можуть слугувати численні наукові статті та доповіді до щорічної музейної конференції «Сумцовські читання» та альбом «Свята та побут Слобожанщини», виданий у 2008 році колишньою завідуючою відділом етнографії В.А. Сушко у співавторстві.

Із метою популяризації етнографічного надбання Слобожанського краю музей постійно підтримує зв'язки з місцевим телебаченням, радіо, редакціями газет та приймає активну участь у спеціалізованих виїзних виставках («Харків : партнерство в туризмі»), фестивалях («Печенізьке поле», «Крокове коло» тощо), де демонструє цікаві експонати із своєї колекції. Також, із цією метою, поряд із традиційними формами музейної роботи, використовуються і позамузейні. Так, наприклад, під час святкування Міжнародного дня музеїв на площі Конституції, поряд із музеєм влаштовується показ народних костюмів, де розповідь співробітників супроводжується проведенням вікторини для харків'ян та гостей міста.

Таким чином, багату й різноманітну етнографічну спадщина Слобожанської землі є безцінною скарбницею для вивчення, дослідження, проведення цікавих тематичних екскурсій, зустрічей, різних музейних та позамузейних заходів та важливою методичною базою для культурного та естетичного виховання підростаючого покоління.
